

Uitwerking casus grondstromen 'Havenzicht' te Grotestad

Inleiding

De behandelde casus is in 3 verschillende versies in 6 groepen aan de orde geweest. De drie versies van de casus hadden naast een verschillende insteek, tevens een aantal algemene vragen die in elke versie gelijk waren. De verschillende aspecten die aan de orde kwamen waren:

- 'administratief toezicht' (groep 1 en 4)
- 'verklaringen/bewijsmiddelen' (groep 2 en 5)
- 'grondstromen' (groep 3 en 6)

Vraag 1 'administratief toezicht':

Op welke actor(en) zou het toezicht zich moeten richten, omdat deze het meest belangrijk is/zijn voor het al dan niet naleven van vigerende wet- en regelgeving?

De Wbb, het Bouwstoffenbesluit en het BOOT zijn met name van toepassing.

De betrokken actoren die in aanmerking komen voor wat betreft het toezicht zijn:

- de projectontwikkelaar (opdrachtgever en eigenaar locatie)
- adviesbureau 'Monster' (opsteller saneringsonderzoek en saneringsplan)
- aannemer 'De Put' (als uitvoerder van de sanering)
- adviesbureau 'Keuring' (opsteller nader bodemonderzoek en saneringsbestek en milieukundige begeleiding van de sanering)
- aannemer 'De Wal' (aanleg geluidswal en eindverwerker)
- biologische grondreiniger (eindverwerker en leverancier)
- puinbreker (eindverwerker)
- transporteur
- tanksaneerder

In dit geval zijn vanuit het oogpunt van toezicht, vanwege het al dan niet naleven van vigerende wet- en regelgeving, aannemer 'De Put' en adviesbureau 'Keuring' het meest relevant.

Vraag 1 'grondstromen':

Welke verschillende stromen kunnen op basis van de onderzoeken en de daadwerkelijke uitvoering worden onderscheiden? (Maak bij voorkeur gebruik van bijgaande tabel)

	Verwacht			daadwerkelijk		
	hoeveelheid	Bestemming		hoeveelheid	bestemming	
afgevoerd materiaal						
hergebruiksgrond	500 m ³	grondbank		850 m ³	geluidswal	
ernstig verontreinigde grond (Pak + lood)	300 m ³	grondreiniger		0 m ³		
niet-ernstig verontreinigde grond (olie)	20 m ³	grondreiniger		20 m ³	biologische grondreiniger	
puin	75 m ³	puinbreker		200 m ³	puinbreker	
kolenresten	5 m ³	verwerker		0 m ³		
tanks	2 stuks	verwerker		2	verwerker	
ernstig verontreinigde grond (VOC's)(*)	100 m ³	? grondreiniger		0 m ³		
aangevoerd materiaal	hoeveelheid	Herkomst		hoeveelheid	herkomst	
schone grond	1.000 m ³	?		0 m ³		
categorie-I grond				1.100 m ³	biologische grondreiniger	

() deze ernstig verontreinigde grond (VOC's) was tijdens het onderzoek niet onderkend en dient qua hoeveelheid feitelijk op de 500 m³ hergebruiksgrond in mindering te worden gebracht.*

Vraag 1 'verklaringen/bewijsmiddelen':

Welke bewijsmiddelen / milieuhygiënische verklaringen zijn volgens de huidige regelgeving (Bouwstoffenbesluit én KWALIBO) van toepassing? En welke erkenningen van intermediairs?

De bewijsmiddelen / milieuhygiënische verklaringen die in dit geval aan de orde zijn:

- de partijkeuringen voor grond en voor puin (BRL 1000 Monsterneming bij Partijkeuringen of het onderdeel Monsterneming van AP04, nl AP04-M)
- het grondbewijs bij de levering van de (schone) grond (BRL 9335)
- het tankcertificaat voor reiniging en verwijdering van de tank

NB Puin, kolen en sintels worden zonodig bij de verwerker gekeurd (bij acceptatie)

De erkenningen van intermediairs betreffen in dit geval:

- de milieukundige begeleiding (BRL 6000 Milieukundige begeleiding van saneringen en nazorg). Verplicht vanaf 1 juli 2007
- monsterneming partijkeuring (BRL 1000). Nu al verplicht
- laboratorium (AP04). Nu al verplicht
- en het bewerken van grond (BRL 7500 Bewerken van verontreinigde grond). Verplicht vanaf 1 juli 2007

Vraag 2 'administratief toezicht':

Kan er gebruik gemaakt worden van administratieve bescheiden van andere actoren in de grondverzetketen? Zo ja, van welke bescheiden en bij welke actor(en)?

De andere actoren die –geredeneerd vanuit de keten- aan een onderzoek onderworpen kunnen worden, zijn:

- aannemer 'De Wal' (eindverwerker)
- biologische grondreiniger (eindverwerker en leverancier)
- puinbreker (eindverwerker)

De administratieve bescheiden die hierbij een rol kunnen spelen, zijn:

- projectadministratie
- financiële administratie
 - saldibalans (omzetcategorieën, relevante grootboekrekeningen)
 - grootboekrekening(en)
 - verkoopfacturen
 - debiteurenadministratie
- klantenadministratie
- weegbonnen
- transportbonnen
- analysecertificaten van in- en uitgaande stromen
- urenregistratie van de chauffeur
- eventueel tachograaf van de vrachtwagen
- gegevens van de Kamer van Koophandel (nagaan belangenverstremming)

Vraag 2 'grondstromen':

Welke methoden qua ketentoezicht zouden hier ingezet kunnen worden?

Qua methodes valt in dit geval te denken aan:

- gerichte grondstromencontroles per proces (ontgraven en bij eindverwerkers)
- gerichte grondstromencontroles per bedrijf (adviesbureau 'Keuring', aannemer 'De Put' en 'De Wal', biologische grondreiniger en eindverwerkers)
- administratief (per bedrijf: transporteur, adviesbureau, aannemer, verwerker/eindverwerker)
- algehele transportcontroles

Vraag 2 'verklaringen/bewijsmiddelen':

Op welke punten zou de controle van de bewijsmiddelen zich moeten richten?

De volgende punten zouden onderwerp van de toezichtscontrole kunnen zijn:

- de erkenning van de laboratoria, de adviesbureaus, de aannemers en de eindverwerkers voor wat betreft de uitgevoerde werkzaamheden (veldwerk en voor het bodemonderzoek, milieukundige begeleiding, uitvoeren sanering en grondreiniging; analyses)
- de registratie van de natuurlijke personen voor wat betreft de uitgevoerde werkzaamheden (partijkeuring en milieukundige begeleiding)
- mogelijke belangenverstremming (met name tussen opdrachtgever en opdrachtnemer);
- hantering juiste stoffenpakket; is er reden een uitgebreider / ander stoffenpakket te hanteren dan in dit geval is gedaan
- het (eventueel beperkte) toepassingsgebied van de gekeurde grond

Vraag 3 'administratief toezicht' en 'grondstromen':

Als u werkzaam zou zijn in het grondverzet en veel zou willen verdienen, desnoods ten koste van de naleving van wet- en regelgeving, hoe zou u dat organiseren? Hoe realiseert u een zo groot mogelijk financieel voordeel?

Ten eerste is het in een dergelijk saneringsgeval lucratief om zo weinig mogelijk materiaal te verwijderen, aangezien ontgraven en afvoer het nodige kost. Daar lijkt in dit geval evenwel geen sprake van te zijn. Vervolgens kunnen kosten worden bespaard door het af te voeren materiaal zo 'schoon' mogelijk te laten lijken. In dit geval ernstig verontreinigde grond als hergebruiksgrond afvoeren, middels van op- en wegmengen en zeven. Dit geldt hier ook voor de kolenresten, die onder het mom van puin en cat-I grond zijn afgevoerd.

In de derde plaats kunnen kosten worden bespaard door de aanvulgrond van een mindere kwaliteit (cat-I grond ipv schone grond) te laten zijn.

Vraag 3 'verklaringen/bewijsmiddelen':

Wat zijn mogelijke acties bij (vermoedelijke of gebleken) misstanden?

De mogelijke acties die naar aanleiding van misstanden kunnen worden genomen, zijn: met betrekking tot de af- en aangevoerde grond en het puin:

- een herkeuring (op kosten van toezichthouder) op de relevante stromen, overweeg daarbij of een uitbreiding van het stoffenpakket zinvol is
- indien het tot een afkeuring komt, leg maatregelen op, bijvoorbeeld in zin van verwijdering

Met betrekking tot geconstateerde misstanden bij de intermediairs (milieukundig begeleider, monsternemer partijkeuringen en grondreiniger) kunnen worden gemeld bij:

- VI en / of IVW (vanaf de zomer 2007 bij het Toezichtloket bodem)
- CI (certificatie) of RvA (accreditatie; alleen partijkeuringen via AP04-M)

Algemeen:

- bestuurlijk handhaven is aan de orde indien het een concrete overtreding betreft, middels een dwangsom (of daarmee dreigen) het ongedaan laten maken
- indien er sprake is van een strafbaar feit proces-verbaal opstellen of aangifte doen
- informeren van andere overheden over vermoedens (ketentoezicht)

Vraag 4 'algemeen':

Op welke wijze worden in deze situatie kosten 'bespaard' en hoeveel is de 'besparing'?

De 'kostenbesparing' wordt met name bereikt door het wegmengen cq. zeven van de ernstig verontreinigde grond. Verder worden ook kosten bespaard door de kolenresten niet apart af te voeren en van een mindere kwaliteit aanvulgrond gebruik te maken.

De 'kostenbesparing' kan inzichtelijk worden gemaakt met behulp van de tabel die bij vraag 1 is gebruikt, hieruit blijkt dat een kleine € 19.000 is "bespaard".

	Verwacht			daadwerkelijk		
afgevoerd materiaal	hoeveelheid	Bestemming	kosten	hoeveelheid	bestemming	kosten
<i>Hergebruiksgrond (*)</i>	400 m ³	grondbank	2.000	850 m ³	geluidswal	4.250
<i>ernstig verontreinigde grond (Pak + lood)</i>	300 m ³	grondreiniger	15.000	0 m ³		
<i>niet-ernstig verontreinigde grond (olie)</i>	20 m ³	grondreiniger	1.000	20 m ³	biologische grondreiniger	800
<i>puin</i>	75 m ³	puinbreker	1.875	200 m ³	puinbreker	5.000
<i>kolenresten</i>	5 m ³	verwerker	625	0 m ³		
<i>tanks</i>	2 stuks	verwerker	2.000	2	verwerker	2.000
<i>ernstig verontreinigde grond (VOC's)(*)</i>	100 m ³	? grondreiniger	5.000	0 m ³		
			27.500			12.050
aangevoerd materiaal	hoeveelheid	Herkomst	kosten	hoeveelheid	herkomst	kosten
<i>schone grond</i>	1.000 m ³	?	6.500	0 m ³		
<i>categorie-I grond</i>				1.100 m ³	biologische grondreiniger	3.300
TOTAAL			34.000			15.350

(*) om een goede bepaling van de hoeveelheid en inzicht in de kosten te krijgen is in deze tabel het aandeel hergebruiksgrond verminderd met de ernstig verontreinigde grond (VOC's).

Vraag 5 'algemeen':

Welke activiteiten, dan wel het nalaten daarvan, zijn als verwijtbaar aan te merken en bij welke daarvan had proces-verbaal kunnen worden opgemaakt?

De volgende activiteiten kunnen als verwijtbaar worden aangemerkt:

- het niet melden van de onverwachte ernstige VOCI-verontreiniging
- het saneren van de ernstige VOCI-verontreiniging
- het niet melden van de onverwachte olieverontreiniging onder de tanks
- het saneren van de olieverontreiniging onder de tanks
- het zeven op de locatie
- het mengen van grond van verschillende kwaliteiten
- het wegmengen van de kolenresten
- het keuren van het depot op de locatie
- het niet aanwezig zijn van de Mkb-er tijdens een deel van de sanering

Bij een proces-verbaal gaat het met name om, of er sprake is van een redelijk vermoeden van een strafbaar feit; communicatie met het OM is daarbij veelal zinvol. In dit geval had een proces-verbaal aan de orde kunnen zijn bij alle bovenstaande verwijtbare activiteiten, dan wel het nalaten daarvan.

Vraag 6 'algemeen':

Had de provincie bij deze sanering iets kunnen betekenen?

In het kader van het meldsysteem (indien dat had bestaan) zou de provincie het feit dat de Mkb-er van adviesbureau 'Keuring' bij een sanering depots niet gescheiden had gehouden, hierbij aan de orde kunnen stellen. Daarnaast had de provincie had (vanuit de ketengedachte en het delen en uitwisselen van informatie) deze kennis kunnen delen met de andere bevoegde gezagen.